

เอกสารชุดความรู้
"การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
ของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน"

INDONESIA

สาธารณรัฐ
อินโดนีเซีย

สาธารณรัฐ อินโดนีเซีย

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย เป็นหมู่เกาะที่ใหญ่ที่สุดในโลก ตั้งอยู่ระหว่างคาบสมุทรอินโดจีนและทวีปออสเตรเลีย และระหว่างมหาสมุทรอินเดียและแปซิฟิก มีพรมแดนติดกับประเทศมาเลเซียบนเกาะบอร์เนียว (อินโดนีเซีย : Kalimantan) , ประเทศปาปัวนิวกินีบนเกาะนิวกินี (อินโดนีเซีย : Irian) และประเทศติมอร์ตะวันออกบนเกาะติมอร์ (อินโดนีเซีย : Timor) เมืองหลวงได้แก่กรุงจาการ์ตา ภาษาราชการได้แก่ ภาษาอินโดนีเซีย ประชากรส่วนมากนับถือศาสนา

อิสลาม ประเทศอินโดนีเซียมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ มีประธานาธิบดีเป็นประมุขและทำหน้าที่ปกครองประเทศ ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน (2556) ได้แก่ ดร. ซูซิโล บัมบัง ยูไดโยโน (Dr. Susilo Bambang Yudhoyono)

ภายหลังจากการประสบปัญหาเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง อินโดนีเซียได้ปรับเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศของตนให้มีความหลากหลาย และเพิ่มมิติในด้านต่างๆ มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศของอินโดนีเซีย ยังคงดำเนินไปเพื่อมิให้ประเทศตะวันตกเข้ามาก้าวล้ำแทรกแซงกิจการภายในหรือกดดันอินโดนีเซียมากเกินไป ปัจจุบันอินโดนีเซียได้ดำเนินนโยบายระหว่างประเทศเชิงยืดหยุ่น เพื่อรื้อฟื้นความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ โดยอินโดนีเซียให้ความสำคัญกับกลุ่มประเทศมุสลิม องค์การการประชุมอิสลาม และกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด เนื่องจากต้องการแสวงหาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และใช้กลุ่มประเทศดังกล่าวเป็นพันธมิตรเพื่อคานอำนาจกับมหาอำนาจตะวันตก แต่อินโดนีเซียยังถือว่าอาเซียนเป็นเสาหลักสำหรับการดำเนินนโยบายต่างประเทศ¹

สาธารณรัฐอินโดนีเซียนั้น ได้ร่วมเป็นผู้ก่อตั้งอาเซียน อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางการทำงานของกลุ่มประเทศสมาชิกของอาเซียนอีกด้วย โดยสำนักงานกลางตั้งอยู่ที่กรุงจาการ์ตา และยังเป็นที่ตั้งของสำนักเลขาธิการอาเซียนที่ช่วยดูแลการทำงานของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนอีกด้วย

¹ กองบังคับการตำรวจภูธรภาค 7. ประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2556 , ที่มา: http://asean-summit.police7.go.th/index.php?option=com_content&task=view&id=31&Itemid=52

ก. คำนิยาม ลักษณะเด่น คุณธรรมต้นคุณ

จากการยึดหลักประสบการณ์ทางคุณธรรมในรูปแบบกฎใช้บังคับพฤติกรรมมนุษย์ จริยธรรมจึงเกี่ยวข้องกับการพิจารณาความจริงที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับการลงโทษทางกฎหมาย ซึ่งทำให้ระดับพื้นฐานแนวคิดทางคุณธรรมและวิธีการนำไปใช้ของประเทศอินโดนีเซียมีความเข้มงวด

อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีความหลากหลาย ความก้าวหน้า และการพัฒนาของรัฐได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคส่วน รวมทั้งหน่วยงานของรัฐและพลเมือง ราชการพลเรือนของอินโดนีเซียในทุกวิชาชีพและในการทำงานทุกส่วนถูกเรียกร้องให้เป็นแบบอย่างที่ดีของพลเมืองในสังคม ดังนั้น ทักษะคติและพฤติกรรมในการทำงานของข้าราชการพลเรือนจึงถูกกำหนดไว้ในกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ รวมทั้งยังมีบทบัญญัติที่กว้างกว่าครอบคลุมอยู่ เช่นจริยธรรมในทางปรัชญา อย่างไรก็ตาม ทักษะคติ พฤติกรรม และบทบาทหน้าที่อย่างเป็นทางการ ในการเป็นแบบอย่างที่ดีของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังคงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข เนื่องจากพบว่าภาคราชการยังคงมีการคอร์รัปชัน ให้สินบนและมีความอ่อนด้อยในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดี รัฐบาลอินโดนีเซียจึงได้ตกลงประกาศใช้กฎหมายข้อบังคับของราชการ ประกอบด้วยประมวลจริยธรรมสำหรับข้าราชการพลเรือนเพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการพลเรือนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพดีที่สุด มีความยุติธรรม และให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน โดยมีการส่งเสริมและเผยแพร่ประมวลจริยธรรมสำหรับข้าราชการพลเรือน และดำเนินการในเชิงการกล่อมเกลாத่างสังคมในหลายรูปแบบ เช่น การสัมมนา การศึกษาและอบรม โดยเฉพาะการปฐมนิเทศข้าราชการพลเรือนเข้าใหม่ เชื่อมกับหลักสูตรปฐมนิเทศราชการของประเทศ อย่างไรก็ตาม

ก็ตาม ในราชการอินโดนีเซียก็ยังคงเผชิญหน้ากับปัญหาที่ท้าทายในเชิงการนำไปใช้หลายเรื่อง²

ในด้านการศึกษาของอินโดนีเซียนั้น เรื่องคุณธรรมจริยธรรมได้รวมเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่องศาสนาและพลเมืองในประเทศอินโดนีเซีย (ไม่ได้แยกสอน) ด้วยเหตุนี้คนทั่วไปจึงมองว่า การศึกษาเรื่องศาสนาเป็นเรื่องเดียวกับการศึกษาเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและเรื่องพลเมือง (ปัญจศีล หรือ แพนคาสีลา- Pancasila) ทั้งสองวิชานี้ยังได้สอนเรื่องค่านิยม การสร้างความเคยชินและกฎระเบียบที่อิงจากศาสนาและกฎหมายของรัฐ³

อัล กาชารี นักคิดและปรัชญาด้านการศึกษาที่สำคัญกล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในคำสอนของศาสนาอิสลาม คุณธรรมทางปรัชญาหมายถึง คุณธรรมความดีต่างๆ เช่น ภูมิปัญญา ความกล้าหาญ ความบริสุทธิ์ผุดผ่อง และการประพฤติดี

รัฐธรรมนูญของประเทศอินโดนีเซีย ได้บรรยายเรื่องปัญจศีลไว้ว่าเป็นปรัชญาพื้นฐานในการสร้างเอกราชของประเทศอินโดนีเซีย และเป็นหลักพื้นฐานที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ประเทศอินโดนีเซียได้รับเอกราช ปัญจศีลประกอบด้วยหลักการที่ไม่อาจแยกจากกันได้ และส่งเสริมซึ่งกันและกัน 5 ประการ ได้แก่ :

- 1) ความเชื่อเรื่องพระเจ้าองค์เดียว (Belief in one God)
- 2) มนุษยธรรมที่มีความยุติธรรมและอารยธรรม (Just and Civilized Society)
- 3) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศอินโดนีเซีย (The Unity of Indonesia)
- 4) ประชาธิปไตยที่เกิดจากภูมิปัญญา และแสดงออกอย่างเป็นเอกฉันท์ของตัวแทนประชาชน (Representative Democracy)

² วนิชฐา สารพิมพ์ (2554). The Challenges of Ethical Promotion work : Experiences of ASEAN Civil Service ความท้าทายของการส่งเสริมจริยธรรมในประเทศอินโดนีเซีย. รายงานการสัมมนา “ความท้าทายในการส่งเสริมจริยธรรมอาเซียน ญี่ปุ่น เกาหลี”. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน . สืบค้น 25 ธันวาคม 2556, ที่มา : <http://www.ocec.go.th/voce/th/les/Ethics/newethics56/ASEAN-report54.pdf>

³ Rahim, Husni and Rahiem, Maila Dinia Husni. (2012). The Use of Stories as Moral Education for Young Children. International Journal of Social Science and Humanity (Vol. 2, No. 6): November 2012. Retrieved 20 June 2013, from: <http://www.ijssh.org/papers/145-A10057.pdf>

5) ความยุติธรรมทางสังคมสำหรับชาวอินโดนีเซียทุกคน (Social Justice for the Whole of the People of Indonesia)

สำหรับหลักการที่หนึ่ง “ความเชื่อเรื่องพระเจ้าองค์เดียว” มีแนวคิดมาจากเรื่องจิตวิญญาณที่ยอมรับศาสนาอื่น วัตถุประสงค์ของหลักการนี้เพื่อให้เรียนรู้เรื่องการยอมรับและเปิดใจรับศาสนาอื่นๆ ที่มีความแตกต่าง สำหรับหลักการที่สอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเคารพคุณค่าของความเป็นมนุษย์ และเรียนรู้แนวคิดเรื่องความเห็นใจและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หลักการที่สาม “ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศอินโดนีเซีย” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรักชาติและความเป็นพลเมืองชาวอินโดนีเซีย มีแนวคิดมาจากอุดมคติของรัฐเรื่อง “ความเป็นหนึ่งเดียวกันท่ามกลางความหลากหลาย” สำหรับหลักการที่สี่ เรื่องประชาธิปไตย มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและการปฏิบัติตนในกระบวนการประชาธิปไตยโดยอิงจากหลักการเรื่องความคิดเห็นที่เป็นเอกฉันท์ วัตถุประสงค์ของหลักการที่ห้าเรื่องความยุติธรรมทางสังคม เป็นความพยายามที่จะสร้างความยุติธรรม ความเพียร ความมั่งคั่ง และการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย โดยมีแนวคิดมาจากหลักการเรื่องการสร้างความคุ้นเคยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน⁴

๒. ยุทธศาสตร์ แนวทาง กระบวนการ ส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

จากกรณีของประเทศอินโดนีเซีย กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมได้พัฒนามาจากหลักศาสนาและการปฏิบัติจริง ซึ่งการศึกษาเรื่องคุณธรรมจริยธรรมนี้

⁴Nishimura, Shigeo. (1995). The Development of Pancasila Moral Education in Indonesia. Southeast Asian Studies. Vol. 33, No.3, December 1995. Retrieved 20 June 2013, from: <http://repository.kulib.kyoto-u.ac.jp/dspace/bitstream/2433/56552/1/KJ00000131872.pdf>

ถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาศาสนาและพลเมือง(ปัญญาศีล) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของอินโดนีเซีย สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการคิดและการทำงานในการส่งเสริมจริยธรรมที่เป็นประโยชน์สำหรับประเทศไทย จะเห็นได้ว่าการดำเนินการส่งเสริมจริยธรรม จำเป็นต้องมีกลไกทั้งการส่งเสริมสนับสนุน และการกำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับ เช่น ในภาคส่วนของข้าราชการการเมือง การบังคับใช้ประมวลจริยธรรม จำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนำประมวลจริยธรรมไปใช้โดยใช้กลยุทธ์การกล่อมเกลாதงสังคม แต่อย่างไรก็ตาม ในอีกส่วนหนึ่ง จำเป็นต้องมีการลงโทษผู้ละเมิดจริยธรรมอย่างจริงจัง โดยสถาบันที่มีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของอินโดนีเซีย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

| ตาสนา ปรัชญาและความเชื่อ

หากถามคนในสังคมมุสลิมว่าใครเป็นแบบอย่างการปฏิบัติตนที่มีคุณธรรม คำตอบอันดับแรกคือท่านศาสดามูฮัมหมัด ภรรยา บุตร และสหายของท่าน และศาสนาคออื่น ๆ ชาวมุสลิมเชื่อว่าพฤติกรรมที่มีคุณธรรมจะนำมาซึ่งความศรัทธาและความศรัทธาที่แท้จริงนั้นเกิดจากพฤติกรรมที่มีคุณธรรม ชาวมุสลิมบางคนมองว่าแนวคิดเรื่องหน้าที่ด้านคุณธรรมและหน้าที่ด้านศาสนาเป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกจากกันได้ เมื่อมีปัญหาทางศีลธรรม พวกเขาจะหันไปพึ่งศาสนาเพื่อหาคำตอบทางศีลธรรมมีชาวมุสลิมหลายคนที่ไม่สามารถพูดเรื่องคุณธรรมได้เลยหากไม่ได้พูดในบริบทของศาสนา

ฮามิด เรซ่า อัลลาวี (2007) ได้อ้างถึง อัล กาชาลี นักคิดและปรัชญาด้านการศึกษาที่สำคัญว่าคุณธรรมจริยธรรมมี 3 รูปแบบคือ คุณธรรมทางปรัชญา คุณธรรมทางศาสนา และคุณธรรมทางจิตวิญญาณ **คุณธรรมทางปรัชญา**หมายถึงคุณธรรมความดีต่างๆ เช่น ภูมิปัญญา ความกล้าหาญ ความบริสุทธิ์ผุดผ่อง และการประพฤติดี ซึ่งได้บรรยายไว้ในหนังสือปรัชญาคลาสสิก **คุณธรรมทางศาสนา**หมายถึงคุณธรรมที่บรรยายไว้ในศาสนา คือการอยู่ในโอวาทของหลักบัญญัติอันศักดิ์สิทธิ์ (ศีล) โดยมีใจที่เป็นบุญและมีความกรุณา **คุณธรรมทางจิตวิญญาณ**เกิดจากความต้องการที่จะเชื่อมโยงจิตใจกับโลกแห่งสวรรค์อันศักดิ์สิทธิ์ ความมุ่งหมายสูงสุดคือการได้ใกล้ชิดกับพระเจ้า ผู้เสียสละทางจิตวิญญาณจะต้องละความต้องการส่วนตัว

เพื่อปฏิบัติรับใช้พระเจ้า ซึ่งการปฏิบัตินั้นไม่ได้เกิดจากความกลัวที่จะถูกลงโทษ เพราะมีความประพฤติที่ไร้คุณธรรม⁵

| บทบาทของรัฐบาล

ข้าราชการพลเรือนทุกคนในอินโดนีเซียจะต้องยึดหลักปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรม อันได้แก่ ข้อบัญญัติทางศาสนา ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย ความคิดริเริ่ม ประสิทธิภาพต่างๆ แล้ว ยังมีประมวลจริยธรรมภายใต้กฎหมายข้อบังคับของราชการ ซึ่งประกอบด้วย ค่านิยมพื้นฐานสำหรับราชการพลเรือน คำนับสัญญาของข้าราชการพลเรือนว่าจะต้องยึดมั่นในแนวทางทัศนคติ และจริยธรรมเกี่ยวกับจริยธรรมของหน่วยงานรัฐบาลและประเทศ จริยธรรมสำหรับองค์กร จริยธรรมของบุคคลและสังคม จริยธรรมระหว่างข้าราชการพลเรือน เพื่อเป็นมาตรฐานการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการและประสิทธิภาพการทำงานในทางบวกของประเทศ

สำหรับภาคพลเมืองนั้น จากรัฐธรรมนูญปี ค.ศ. 1945 ได้มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเรื่องความเชื่อมโยงระหว่างหลักปัญจศีลกับการปฏิบัติ อธิบายไว้ดังต่อไปนี้ :

- เป้าหมายของหลักปัญจศีลอันดับที่หนึ่ง เรื่องความเชื่อเรื่องพระเจ้าองค์เดียว จะสร้างความเข้าใจเรื่องความมีอิสระในการนับถือศาสนา บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาตราที่ 29
- แนวคิดเรื่องความมีมนุษยธรรมในหลักการที่สอง มีเป้าหมายเพื่อสร้างการเรียนรู้เรื่องการเคารพเรื่องสิทธิมนุษยชน บัญญัติไว้ในมาตราที่เกี่ยวกับเรื่องสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง
- หลักการที่สาม “ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศอินโดนีเซีย” มีเป้าหมายเพื่อสร้างการเรียนรู้เรื่องศักดิ์ศรีของชาติที่เป็นเอกราช ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 32 (วัฒนธรรมของชาติ) มาตรา 35 (ธงชาติ) และมาตรา 36 (ภาษาอินโดนีเซีย)
- มีบทบัญญัติหลายข้อที่เกี่ยวข้องกับหลักการที่สี่เรื่องประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญ ปี ค.ศ. 1945 เป็นเอกสารที่ค่อนข้างสั้นเพราะมีเพียงแค่ 37 มาตรา

⁵Rahim, Husni and Rahiem, Maila Dini Husni. (2012). Ibid.

แต่ 22 มาตราแรก ล้วนแต่บัญญัติเรื่องการก่อตั้งชาติ

- สำหรับหลักการสุดท้ายเรื่องความยุติธรรมทางสังคมได้บัญญัติไว้ในมาตราที่ 33 กล่าวถึงเรื่องเศรษฐกิจของชาติและความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม เป้าหมายหลักของมาตรานี้ก็เพื่อสร้างความเข้าใจว่าระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาต้องมีพื้นฐานมาจากหลักการเรื่องการสร้างความคุ้นเคยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน⁶

การศึกษา

แนวทางในการพัฒนาการศึกษาของอินโดนีเซียในปัจจุบัน มีรากฐานมาจากรัฐธรรมนูญ ปี ค.ศ.1945 โดยค่านิยมทางศาสนาและวัฒนธรรมของประเทศอินโดนีเซีย ได้ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของรัฐ ในการรวมศูนย์อำนาจกับการคงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ตามความต้องการของกลุ่มชนที่หลากหลายในสังคมและความต้องการร่วมกันในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้านต่าง ๆ

ซึ่งปฏิสัมพันธ์หลักระหว่างศาสนา(ปญจศีล) กับการจัดการศึกษานั้นเป็นลักษณะเด่นเฉพาะของอินโดนีเซีย ในการรักษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับศาสนาแบบดั้งเดิมของศาสนาอิสลามซึ่งกลายมาเป็นศาสนาของชนส่วนใหญ่ในประเทศ

กฎหมายเรื่องระบบการศึกษาของชาติ ได้บัญญัติวัตถุประสงค์ระบบการศึกษาของชาติไว้ดังนี้ :

- เพื่อสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ พึ่งพาตนเองได้โดยบุคคลนั้นมีค่านิยมตามลักษณะปญจศีล
- เพื่อช่วยเหลือสังคมอินโดนีเซีย ประชากร และประเทศชาติ การศึกษาเรื่องการพัฒนาสังคมและประเทศมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยรักษารากฐานทางวัฒนธรรมของอินโดนีเซีย ให้ความรู้ ทักษะ และความก้าวหน้าทางวิทยาการ เพื่อให้ประเทศก้าวทันต่อศตวรรษที่ 21 การศึกษาของชาติควรช่วยพัฒนาประเทศและประชากรชาวอินโดนีเซียอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในทางสติปัญญา คุณธรรม จิตวิญญาณ ร่างกาย และสังคม

⁶Nishimura, Shigeo. (1995). (Ibid.)

กฎหมายระบบการศึกษาฉบับใหม่เดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 2003 บัญญัติว่า ระบบการศึกษาควรสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกัน พัฒนาคุณภาพ มีความเชื่อมโยง และมีประสิทธิภาพในการจัดการกับความท้าทายที่เกิดขึ้นจากความเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ ประเทศและโลก กฎหมายระบบการศึกษาของอินโดนีเซียบัญญัติว่าการศึกษามีความหมายอย่างมีแบบแผนที่จะการสร้างบรรยากาศและกระบวนการการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณและศาสนา พัฒนาเรื่องการควบคุมตนเอง บุคลิกภาพ สติปัญญา คุณธรรม มีคุณลักษณะอันสูงศักดิ์ มีทักษะที่เป็นที่ต้องการของบุคคล ชุมชน ชาติและรัฐ โดยการศึกษาของชาติต้องสร้างขึ้นเพื่อพัฒนา ศักยภาพทางสติปัญญาและความสามารถของผู้เรียน คุณลักษณะของบุคคล เพื่อให้พวกเขาเป็นบุคคลที่มีความเป็นมนุษย์อันศรัทธาและเคารพต่อพระเจ้าเพียงองค์เดียว เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมและมีคุณลักษณะอันสูงศักดิ์ มีสุขภาพแข็งแรง มีความรู้ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ พึ่งพาตนเองได้ ความเป็นประชาธิปไตย และมีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองของประเทศ และสร้างความเจริญในชาติได้

บทบัญญัติเรื่องการศึกษาหลักการดังนี้

1. การศึกษาต้องมีความเป็นประชาธิปไตย เท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติและอยู่บนรากฐานของสิทธิมนุษยชน ค่านิยมทางศาสนา วัฒนธรรม และพหุนิยมของชาติ (การจัดสรรอำนาจของรัฐให้แก่หลายกลุ่มในสังคม ไม่ยึดติดกับคนกลุ่มเดียว)
2. การศึกษาต้องเป็นระบบ เปิดกว้างและมีความหมายที่หลากหลาย
3. การศึกษาต้องเป็นกระบวนการที่ยั่งยืน เพื่อสอนเรื่องค่านิยมทางสังคม และทำให้ผู้เรียนมีอำนาจ
4. การศึกษาต้องมีพื้นฐานมาจากหลักการเรื่องกระบวนการ การสร้างความตั้งใจ และความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการเรียนการสอน
5. การศึกษาควรสร้างวัฒนธรรมการอ่าน เขียน และคำนวณให้แก่สมาชิกชุมชนทุกคน
6. การศึกษาควรสร้างอำนาจให้แก่ทุกภาคส่วนของชุมชนโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและมีการตรวจสอบคุณภาพของบริการด้านการศึกษา⁷

⁷UNESCO. (2011). World Data On Education, 7th Edition 2010/2011 – Indonesia. Retrieved 20 June 2013, from: <http://unesdoc.unesco.org/images/0019/001931/193181e.pdf>

ระบบการศึกษาก่อนวัยเรียนไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งระบบการศึกษาภาคบังคับ ดังนั้น ภาครัฐจึงมีบทบาทในการจัดการศึกษา โรงเรียนอนุบาลเอกชนส่วนมากก่อตั้งมาจากองค์กรในชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องศาสนา มีเพียงบางส่วนที่ไม่ได้เชื่อมโยงกับองค์กรในชุมชนเลย ด้วยเหตุนี้โรงเรียนอนุบาลเอกชนส่วนมากจึงเป็นโรงเรียนที่มีความเชื่อมโยงกับศาสนา เนื่องจากศาสนาอิสลามเป็นศาสนาหลักของชาติ ดังนั้นโรงเรียนอนุบาลส่วนใหญ่จึงเป็นโรงเรียนอนุบาลศาสนาอิสลาม⁸

ค. อุปสรรคและปัญหา ความก้าวหน้า และผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ความท้าทายในการส่งเสริมจริยธรรมในอินโดนีเซียของภาครัฐ แม้ว่าประมวลจริยธรรมจะกลายเป็นมาตรฐานหรือแนวทางการควบคุมพฤติกรรมในวิชาชีพ แต่ยังมีข้อจำกัดบางอย่าง ได้แก่ ความไม่ชัดเจนในการประเมินสำหรับการลงโทษทางจริยธรรม : ตัวบ่งชี้สำหรับการลงโทษผู้ละเมิดจริยธรรมมักจะมีความยุ่งยากในการวัดและตัดสินลงโทษ เงื่อนไขดังกล่าวเกิดจากความหลากหลายของคนในประเทศ โดยเฉพาะความแตกต่างทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และประเด็นทางศาสนาที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยการใช้ประมวลจริยธรรม การขาดแบบอย่างที่ดีจากผู้นำ : ผู้บริหารระดับสูงยังไม่เป็นตัวอย่างที่ดีมากเพียงพอที่จะส่งเสริมให้การปฏิบัติตามข้อบังคับประมวลจริยธรรมเป็นไปโดยง่ายทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จึงเป็นปัญหาในการสื่อสาร และเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนในหมู่ข้าราชการพลเรือน ข้อจำกัดที่ท้าทายดังกล่าว เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของภาครัฐในอินโดนีเซีย
- ความเข้มแข็งของการศึกษาเรื่องคุณธรรมจริยธรรม หลักสูตรการศึกษาของอินโดนีเซียถือว่าการศึกษาเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของ

⁸Rahim, Husni and Rahiem, Maila Dinia Husni. (2012). Ibid

อัตลักษณ์ชาติ การศึกษาเรื่องคุณธรรมจริยธรรมควรปรับให้เข้ากับความท้าทายที่จะเกิดในอนาคตที่สังคมมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว⁹

เมื่อต้นปี ค.ศ.2013 รัฐบาลอินโดนีเซียได้พิจารณาเพิ่มชั่วโมงการสอนวิชาศาสนาอีกหนึ่งเท่าต่อสัปดาห์ในโรงเรียนประถม เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นปลายปี ค.ศ. 2012 ที่กลุ่มเยาวชนถูกคัดเลือกและล้างสมองให้เป็นคนที่มีความรุนแรง หากรัฐบาลอนุมัติหลักสูตรจะบังคับใช้ภายในภาคการศึกษา 2013/2014 การสอนเรื่องหลักคุณธรรมแก่เด็กจะทำให้พวกเขามีหลักยึดถือ ไม่ถูกล่อลวงให้กลายเป็นคนที่มีความรุนแรง ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการสำคัญที่จะช่วยปกป้องเยาวชนในชาติ การสอนวิชาศาสนาจะเพิ่มจากสองชั่วโมงเป็นสี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และจะลดและรวมจำนวนชั่วโมงวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมที่มีการเรียนการสอนสี่ถึงสองชั่วโมงต่อสัปดาห์ในปัจจุบัน รัฐบาลได้ใช้งบประมาณไปกว่า 171 พันล้านรูเปีย (18 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ในการบังคับใช้หลักสูตรใหม่

อย่างไรก็ตาม แนวคิดนี้ก่อให้เกิดความกังวลว่า แนวคิดสุดโต่งในการมุ่งเน้นคุณธรรมจริยธรรมเช่นนี้ จะกดดันให้อินโดนีเซียต้องลดเวลาเรียนของวิชาหลักที่สำคัญ เช่น วิชาวิทยาศาสตร์และภาษาศาสตร์ เพื่อสอนวิชาคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น¹⁰

จ. ตัวอย่างรูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

⁹Yulaebawati, Ella. National Education Reform in Indonesia: Milestones and Strategies for the Reform Process. Ministry of National Education, Indonesia. Retrieved 20 June 2013, from: <http://www.worldedreform.com/intercon/kedre9.htm>

¹⁰Herawati, Yenny (2013). Indonesia to boost moral education in schools. Khabar Southeast Asia (April 25, 2013). Retrieved 20 June 2013, from: http://khabarsoutheastasia.com/en_GB/articles/apwi/articles/features/2013/04/25/feature-03 and Herawati, Yenny (2013). Proposed curriculum change spurs debate in Indonesia Khabar Southeast Asia (Feb 2, 2013). Retrieved 20 June 2013, from: http://khabarsoutheastasia.com/en_GB/articles/apwi/articles/features/2013/02/02/feature-02

รูปแบบการจัดการศึกษา¹¹

นอกเหนือจากการจัดการศึกษาที่ประกอบด้วยการศึกษาทั่วไปสำหรับเด็กปกติ และการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการแล้ว รัฐบาลอินโดนีเซียยังมีการจัดการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนศาสนาอิสลาม จัดการศึกษาโดยกระทรวงศาสนาโดยใช้ชื่อเรียกว่า Madrasah Ibtidaiyah หรือ MI วุฒิที่ได้รับจะเทียบเท่ากับวุฒิที่ได้จากโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป และมีโรงเรียนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย ซึ่งใช้ชื่อเรียกว่า Madrasah Tsanawiyah หรือ MTs วุฒิที่ได้ก็เทียบเท่ากับวุฒิที่ได้จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วไปเช่นกัน

การศึกษาเรื่องคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน¹²

องค์กรบริการด้านการศึกษาและชุมชน (KPK) ได้เปิดตัวหนังสือชุดนิทานเด็กชื่อ ทูนาส อินเตอริกริตาส (Tunas Integritas) หรือ คุณธรรมที่เบ่งบาน (The Buds of Integrity) หนังสือชุดนี้จัดทำขึ้นสำหรับเด็กในกลุ่มเล่นหรือกลุ่มก่อนวัยเรียน หนังสือชุดนี้มีทั้งหมดรวม 6 ตอน โดยผู้เขียนพยายามจัดปัญหาคอร์รัปชันในอินโดนีเซียผ่านเนื้อหาในนิทาน ตัวละครเอกคือครอบครัวคัมไบ (Kumbi Family) เป็นแมลงปีกแข็งที่ช่วยทำให้ดินมีความสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก องค์กร KPK ต้องให้ความรู้เรื่องการต่อต้านการคอร์รัปชันในการศึกษาทุกระดับเพื่อบังคับใช้กฎหมายการป้องกันการคอร์รัปชัน เด็กอายุ 4-5 ปีควรมีอาวุธ (คุณธรรม) เพื่อต่อสู้กับปัญหาคอร์รัปชัน

การจัดพิมพ์หนังสือทูนาส อินเตอริกริตาส (Tunas Integritas) เป็นผลงานความร่วมมือระหว่างองค์กร KPK และ FPBA (Forum Penulis Bacaan Anak, หรือฟอรัมนักเขียนหนังสือเด็ก) โดยผู้เขียนได้เข้าอบรมเรื่องปัญหาคอร์รัปชันจัดขึ้นที่เมืองบันดุงปลายปีค.ศ. 2011 ต่อจากนั้นผู้เขียนจึงเริ่มเขียนหนังสือนิทานเด็ก

¹¹สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2549) . การวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน. กระทรวงศึกษาธิการ:กรุงเทพฯ

¹²Early Moral Education For Pre-School Children. (2012). Retrieved 20 June 2013, from: <http://verdilaurent.blogspot.com/2012/10/early-moral-education-for-pre-school.html>

รายการอ้างอิง

กองบังคับการตำรวจสุรภาค 7. ประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2556 , ที่มา: http://aseansummit.police.7.go.th/index.php?option=com_content&task=view&id=31&Itemid=52

ชนิษฐา สารพิมพ์ (2554). The Challenges of Ethical Promotion work : Experiences of ASEAN Civil Service ความท้าทายของการส่งเสริมจริยธรรมในประเทศอินโดนีเซีย. รายงานการสัมมนา “ความท้าทายในการส่งเสริมจริยธรรมอาเซียน ญี่ปุ่น เกาหลี”. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน . สืบค้น 25 ธันวาคม 2556, ที่มา : <http://www.ocsc.go.th/ocsc/th/files/Ethics/newethics56/ASEAN-report54.pdf>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2549) . การวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน.กระทรวงศึกษาธิการ:กรุงเทพ

Rahim, Husni and Rahiem, Maila Dinia Husni. (2012). The Use of Stories as Moral Education for Young Children. International Journal of Social Science and Humanity (Vol. 2, No. 6): November 2012. Retrieved 20 June 2013, from: <http://www.ijssh.org/papers/145-A10057.pdf>

Nishimura, Shigeo. (1995). The Development of Pancasila Moral Education in Indonesia. Southeast Asian Studies. Vol. 33, No.3, December 1995. Retrieved 20 June 2013, from: <http://repository.kulib.kyoto-u.ac.jp/dspace/bitstream/2433/56552/1/KJ00000131872.pdf>

UNESCO. (2011). World Data On Education, 7th Edition 2010/2011 – Indonesia. Retrieved 20 June 2013, from: <http://unesdoc.unesco.org/images/0019/001931/193181e.pdf>

Yulaelawati, Ella. National Education Reform in Indonesia: Milestones and Strategies for the Reform Process. Ministry of National Education, Indonesia. Retrieved 20 June 2013, from: <http://www.worldedreform.com/intercon/kedre9.htm>

Herawati, Yenny (2013). Indonesia to boost moral education in schools. Khabar Southeast Asia (April 25, 2013). Retrieved 20 June 2013, from: http://khabarsoutheastasia.com/en_GB/articles/apwi/articles/features/2013/04/25/feature-03

Herawati, Yenny (2013). Proposed curriculum change spurs debate in Indonesia Khabar Southeast Asia (Feb 2, 2013). Retrieved 20 June 2013, from: http://khabarsoutheastasia.com/en_GB/articles/apwi/articles/features/2013/02/02/feature-02

Early Moral Education For Pre-School Children. (2012). Retrieved 20 June 2013, from: <http://verdilaurent.blogspot.com/2012/10/early-moral-education-for-pre-school.html>

เอกสารชุดความรู้ “การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของประเทศในกลุ่มอาเซียน” สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

สิ่งพิมพ์ลำดับที่	4/2557
พิมพ์ครั้งที่ 1	กุมภาพันธ์ 2557
จำนวนพิมพ์	1,000 เล่ม
ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่	ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เลขที่ 69 ชั้น 16-17 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิตล (CMMU) ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทรศัพท์ 0-2644-9900 โทรสาร 0-2644-4901 Website : www.moralcenter.or.th application : moralbook , moral video

ออกแบบ จัดทำรูปเล่ม และดำเนินการผลิต

บริษัท อินฟินิท โกลบอลเทรต จำกัด
14/99 หมู่ที่ 13 ถนนกาญจนาภิเษก
ตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง
นนทบุรี 11110
โทรศัพท์ 0-2925-9053, 08-1348-4914
E-mail : pakkapongw@gmail.com

การสังเคราะห์องค์ความรู้

การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ข้อมูลในเอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของ “รายงานการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน” ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ 2556

ที่ปรึกษา

1. ดร.ฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร	ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม
2. นายสุทธิพงศ์ ชาญधानนท์	รองผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม

คณะผู้วิจัย

1. นางศรีศักดิ์ ไทยอารี	หัวหน้าโครงการ
2. นางสาวจิตราภรณ์ วนัสพงศ์	นักวิจัย
3. นายธีรพันธ์ เพ็ญโรจน์	นักวิจัย
4. นายธีระเดช คุณสนอง	นักวิจัย
5. นายสาธิต อิงคะวัต	ผู้ช่วยนักวิจัย

คณะทำงานศูนย์คุณธรรม

1. ดร.วรวิมล แสงเฟื่อง	ผู้จัดการฝ่ายยุทธศาสตร์
2. นางสาวพนิดา สัตถาสาธุชนะ	หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยและจัดการความรู้
3. นางสาวกิติญา สุขประเสริฐ	นักวิชาการ
4. นางสาวชนกกานต์ หอวรรณภากร	นักวิชาการ
5. นางสาวองค์อร จินตโกวิท	เจ้าหน้าที่โครงการ

One vision, One identity, One community

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
เลขที่ 69 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU) ชั้น 16-17
ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2644-9900 โทรสาร 0-2644-4901-2
www.moralcenter.or.th
application : moralbook , moral video